

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคน ให้มีคุณภาพมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะมาถึงการจัดการศึกษาในแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศจะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงกำหนดแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีให้ความสำคัญสูงสุดกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้บูรณาการตามความเหมาะสม สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองรู้จักแสวงหาความรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 17) การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นอกจากมุ่งปลูกฝังด้านปัญญาพัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้ว ยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ควรใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้แบบบูรณาการซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้แบบองค์รวมได้เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นแนะนำและช่วยเหลือ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2543 : 21) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยวิธีการนี้ผู้เรียนจะสามารถนำประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับจากนอกห้องเรียน มาบูรณาการเข้ากับกิจกรรมในห้องเรียน ห้องเรียนจะกลายเป็นหน้าต่างสู่โลกภายนอก ทำให้แนวคิดและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ไม่ถูกนำเสนอในสภาพที่แยกตัวอยู่เหนือบริบทจนแทบจะหาความเกี่ยวข้องกับชีวิตผู้เรียนไม่ได้ วิธีแห่งบูรณาการจึงเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับข้อเท็จจริงในโลกกับห้องเรียน

โรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงเป็นหน่วยสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้เชื่อมโยง ประสานระหว่าง โลกภายนอกอันกว้างไกลกับโลกภายในชีวิตอันวุ่นวายของแต่ละหน่วยสังคมหรือท้องถิ่น โดยผู้เรียน จะเป็นผู้คิดและกระทำที่สอดคล้องกับธรรมชาติของตนเอง (Thever : 1993 อ้างถึงใน ครรชิต มนูญผล และคณะ 2547 : 8) และสอดคล้องกับแนวคิดของซัยฟฤคห์ เสรร์ริกซ์ (อ้างถึงใน อมรรัตน์ ศูนย์กลาง. 2544 : 3) กล่าวว่า การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด เป็นความพยายามในการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการทุกวิถีทางที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการและ สภาพชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดก็คือ การเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

ดังนั้นการนำความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ เชื่อมโยงสัมพันธ์กันและสอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพชีวิตจริงของผู้เรียนซึ่งจะต้องพัฒนากิจกรรม วิธีการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เนื่องจากในชีวิตจริงของคนเรา ต้องใช้ความรู้หลายอย่างในการแก้ปัญหา เรื่องใดเรื่องหนึ่ง จึงต้องมีความคิดแบบองค์รวมไม่คิดแบบแยกส่วนจะช่วยให้ นำความรู้จากการเรียน ไปใช้ในชีวิตจริงได้โดยบูรณาการสาระความรู้จากสาขาวิชาต่างๆที่ได้เรียนรู้ ในโรงเรียนให้สอดคล้อง กับเหตุการณ์ที่เกิดจากชีวิตจริงของมนุษย์ในปัจจุบันดังที่ นายแพทย์ประเวศ วะสี (อ้างถึงในสำลี รักสุทธี 2545 : 13) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้อะไรอย่างหนึ่ง ควรจะฝึกคิดเชื่อมโยงให้ยาวไกลให้มากที่สุดไม่ควรจะ เรียนมากเรื่องแต่ไม่เชื่อมโยงเช่นในปัจจุบันควรจะเรียนน้อยเรื่อง แต่เชื่อมโยงให้ยาวไกล การเชื่อมโยง ความรู้จะทำให้มนุษย์มองโลกกว้างขึ้น มีทัศนคติไม่คับแคบ รู้และเข้าใจปัญหา แก้ปัญหาได้ดีกว่า เป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความรู้แบบรอบด้านไม่ใช่เรียนรู้เฉพาะด้านเท่านั้น (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2543 : 4) นอกจากนั้น ชาตรี สำราญ (2543 : 75) ได้กล่าวถึงโลกในทศวรรษหน้าต้องการคนที่มีความสามารถ ในการผสมผสานศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น นักการเมืองผู้ที่ เป็นได้ทั้งผู้นำที่สามารถเป็นนักการเงินตัวขง นักอนุรักษ์ธรรมชาติและนักวิทยาศาสตร์ที่สามารถ จัดการกับปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองโดยไม่เป็นภาระกับสิ่งแวดล้อม สามารถ แก้ปัญหาด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ก็จะช่วยให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานา ประเทศโดยไม่หลงลืมวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น

จากผลการวิจัยของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ศึกษารูปแบบหรือแนวการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะดีเก่ง และมีสุขโดยใช้การวางแผนการจัดกิจกรรมแบบ บูรณาการและการจัดตามแนววิถีจัดการเรียนรู้ (4 MAT) ผลการวิจัยพบว่า การจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่กำหนดให้มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มประสบการณ์ ที่สัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน เป็นสิ่งที่ดีที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทั้งเนื้อหาและเห็นความเชื่อมโยงของวิชา และทักษะต่าง ๆ การวางแผนการจัดกิจกรรมตามแนววิถีจัดการเรียนรู้ ซึ่งคำนึงถึงความแตกต่างของการเรียนรู้ของ

ผู้เรียน ทำให้ครูจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนแต่ละประเภทส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนรู้ อย่างชัดเจน ลึกซึ้ง ครอบคลุม มีความหมายต่อการนำไปใช้ในชีวิตจริง และแก้ปัญหาสังคมส่วนผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบนี้ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ทุกชั้นเรียนมีผลการเรียนทุกกลุ่มประสบความสำเร็จอยู่ในระดับดีมากและดี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2543 : 27)

จากรายละเอียดข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่สามารถจัดการเรียนรู้ที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข ได้เรียนรู้แบบองค์รวม ได้เรียนจากการคิดและปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เด็กเก่งและเด็กอ่อนสามารถพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมของแต่ละคนและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งจะพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

จากสภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ไม่สนองตอบต่อกระบวนการพัฒนานักเรียนตามคุณลักษณะดังกล่าว ครูส่วนใหญ่จะใช้รูปแบบการสอนและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นสำคัญ เน้นการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหามากกว่าด้านกระบวนการ การไม่ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ ใช้เทคนิควิธีการไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ไม่บูรณาการสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ค่านิยมและภูมิปัญญาไทย เข้ามาเรียนรู้ เนื่องจากสภาพปัญหาความขาดแคลนในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น ด้านบุคลากร ปัญหาด้านงบประมาณของโรงเรียนจากประสบการณ์ด้านการสอนของผู้วิจัย พบว่าครูในปัจจุบันส่วนมากยังคงจัดการเรียนรู้แบบเดิม คือ ครูเป็นผู้บอก ส่วนนักเรียนเป็นผู้ฟังและปฏิบัติตาม โดยครูไม่ได้คำนึงถึงความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลเท่าที่ควร แม้ว่าจะได้รับการอบรมจากหน่วยงานต้นสังกัด แต่ด้วยข้อจำกัดของโรงเรียนภาระงานด้านอื่น ๆ ที่ครูต้องรับผิดชอบ นอกจากงานด้านการสอนจึงไม่สามารถวางแผนการเรียนรู้ให้หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนได้ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานจากการประเมินผลการศึกษาในระดับนานาชาติปี 2538 โดยสมาคมนานาชาติเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (International Association for Evaluation of Education Achievement) พบว่านักเรียนระดับประถมศึกษา (เกรด 3และ4) ของไทยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในลำดับที่ 21 และ 24 จากจำนวน 25 ประเทศ และจากการประเมินของกรมวิชาการ ปี พ.ศ. 2540 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มถึง 4 วิชา จากการสอบ 5 วิชา ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอบได้คะแนนเกินร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มเพียงวิชาเดียวจากที่สอบ 8 วิชา

และจากการรายงานผลตรวจราชการประจำปีงบประมาณ 2542 ของสำนักผู้ตรวจราชการ 12 เขต การศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2546 ผลการทดสอบคะแนน NT เฉลี่ยทุกกลุ่มประสบการณ์ต่ำกว่าร้อยละ 50 และจากผลการทดสอบคะแนน NT (National Test) ของนักเรียนโรงเรียนบ้านพรุหลุมพี ปีการศึกษา 2547 เฉลี่ยร้อยละ 40 และจากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของฝ่ายวิชาการโรงเรียนบ้านพรุหลุมพี ของนักเรียนทั้งโรงเรียนมีผลการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 65 สรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 61.26 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในปัจจุบัน) จากปัญหาดังกล่าวเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าการศึกษาไทยยังเผชิญกับวิกฤตอย่างต่อเนื่องทำให้ไม่สามารถใช้เป็นพลังขับเคลื่อนและเป็นเครื่องมือให้เกิดการพัฒนาประเทศไทย จึงได้มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาของชาติด้วยการปฏิรูปการศึกษา ผู้ที่รับผิดชอบและมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา จึงต้องศึกษาหาแนวทาง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุขและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นวิธีการ ที่จะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามคุณลักษณะดังกล่าวได้

เนื่องจากแนวปฏิบัติของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ยึดหลักคุณลักษณะของผู้เรียน และธรรมชาติของความเป็นจริงที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แทนที่จะจัดแยกออกเป็นแต่ละวิชาและมีการใช้ตำราเรียน และให้งานที่ผู้เรียนต้องทำในชั้นเรียน เหมือนที่ผ่านมา การศึกษาแบบบูรณาการทำให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ทรงคุณค่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความยุ่งยากของชีวิต เนื่องจากสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงไม่จำกัดว่าจะเกี่ยวกับสาขาใดสาขาหนึ่ง โดยเฉพาะซึ่งเหตุการณ์เดียวแต่ก่อให้เกิดผลกระทบหลายอย่างในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะจากหลาย ๆ สาขาวิชามาร่วมกันแก้ปัญหาคือ การเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในลักษณะเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ เหล่านั้น กับชีวิตจริง นับว่าเป็นการจัดบริบทของผู้เรียนที่เป็นมวลรวม ซึ่งทำให้มีความสามารถในการสร้างและจดจำ ความเชื่อมโยงและแก้ปัญหาให้ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน ทัศนศึกษา งานสวนเลื้อยกระชูดเนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะช่วยลดปัญหาดังกล่าวและช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นคนดี เก่ง และมีความสุขได้

เมื่อทางโรงเรียนบ้านพรุหลุมพี ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้น โดยปรับหลักสูตรแกนกลางให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชีวิตจริงเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพและได้ปรับหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นโดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่องงานสวนเลื้อยกระชูด เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการสำรวจพบว่าในท้องถิ่น ชุมชนบ้านพรุหลุมพีมี

ทรัพยากรที่มีค่าควรแก่การอนุรักษ์และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งกระจุกเป็นพืชที่มีอยู่ในท้องถิ่นชาวบ้านได้นำมาใช้ประโยชน์ เช่น สานเสื่อเพื่อใช้ประโยชน์มาเป็นเวลานาน แต่ในปัจจุบันกำลังสูญหายไปทุกวัน เนื่องจากวิถีชีวิตของคนรุ่นหลังกำลังเปลี่ยนไป การประกอบอาชีพในชุมชนมีน้อยลง ส่วนใหญ่จะไปรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ต้องทิ้งครอบครัว หรือไม่ได้ประกอบอาชีพร่วมกันส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวมีน้อยลงก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมามากมาย

ดังนั้นทางโรงเรียนจึงเห็นความจำเป็นที่จะอนุรักษ์ภูมิปัญญาเหล่านี้ไว้ เพื่อให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงโดยอาศัยวิทยากรในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ โดยได้นำความรู้จากสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้สถานศึกษาจัดการศึกษา โดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้ได้รับประสบการณ์ทั้งจากผู้รู้ สถานที่ วัสดุ สิ่งของที่มิอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่า ภาคภูมิใจ รักท้องถิ่นของตนเอง และเห็นแนวทางในการอนุรักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษางานสานเสื่อกระจุก สำหรับนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพรุหลุมพี อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษางานสานเสื่อกระจุกสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพรุหลุมพี อำเภอเทพาจังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพรุหลุมพี ก่อนและหลังการเรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษางานสานเสื่อกระจุก
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพรุหลุมพีก่อนและหลังการเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษางานสานเสื่อกระจุก

สมมุติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ ดังนี้

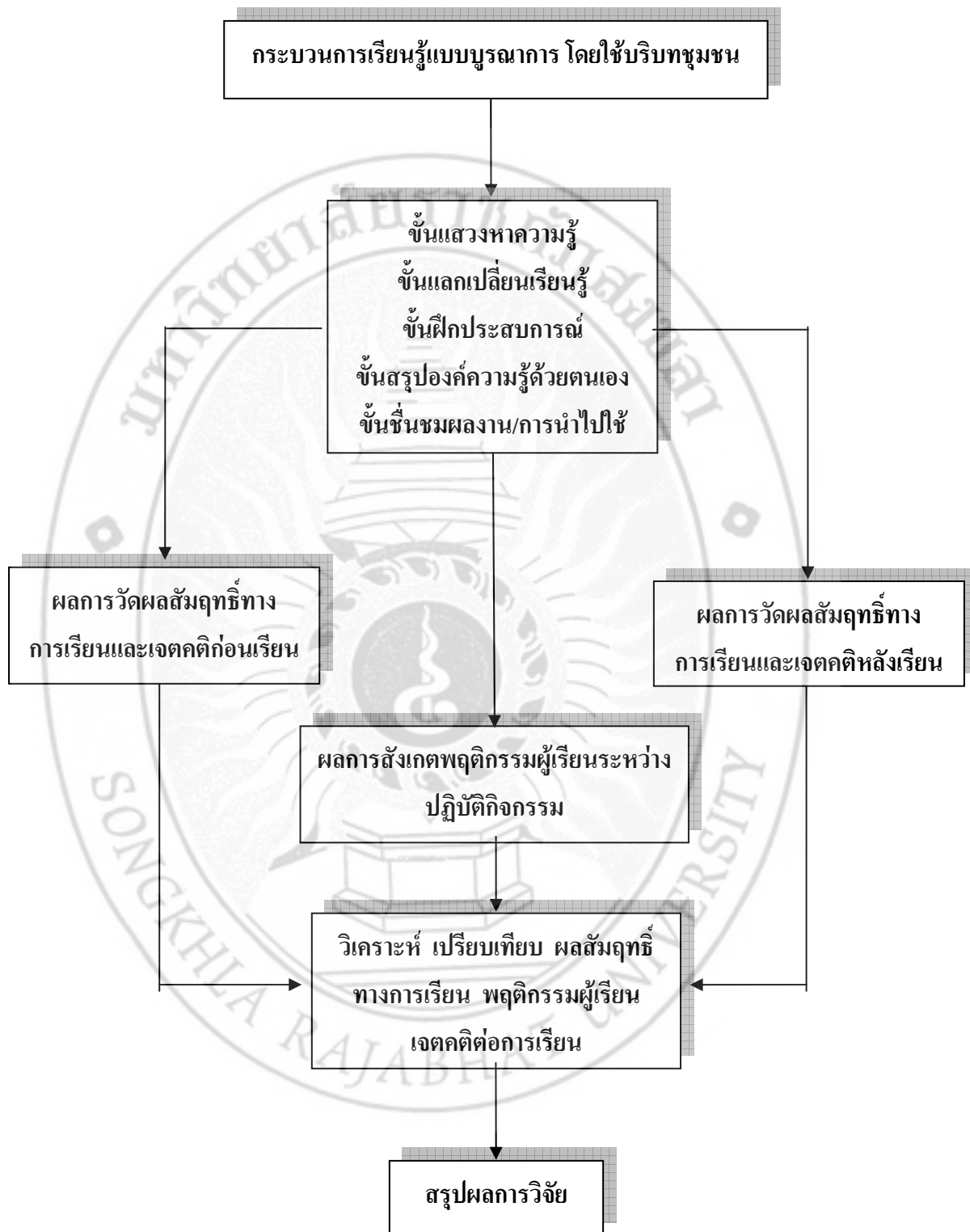
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพรุหลุมพื ก่อนและหลังการเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษางานสานเสื่อกระจูดมีความแตกต่างกัน
2. เจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพรุหลุมพื ก่อนและหลังการเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษางานสานเสื่อกระจูดมีความแตกต่างกัน

ปัญหาการวิจัย

1. กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษางานสานเสื่อกระจูด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีลักษณะอย่างไร
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพรุหลุมพื ก่อนและหลังการเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษางานสานเสื่อกระจูดเป็นอย่างไร
3. ผลการเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพรุหลุมพื ก่อนและหลังการเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษางานสานเสื่อกระจูดเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษากระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษางานสานเสื่อกระจูด สามารถแสดงแผนภูมิได้ดังนี้



แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 3 โรงเรียนในเครือข่ายสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 จำนวนทั้งหมด 60 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพรุหลุมพี อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection Sampling) จำนวน 30 คน (สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ 2543 : 75)

2. เนื้อหาที่ศึกษาเป็นเนื้อหาตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ภายใต้หัวเรื่องงานสานเสื่อกระจูด

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การใช้ภาษาแสวงหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพงานสานเสื่อกระจูด

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

การวัดและคาดคะเนขนาดของกระจูด

สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ความสำคัญของกระจูดและกระบวนการนำกระจูดมาใช้ในการสานเสื่อ

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ความปลอดภัยในการทำงาน

สาระการเรียนรู้ศิลปะ

การวาดภาพเสื่อกระจูดตามจินตนาการ การข้อมเสื่อกระจูด

สาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี

การทำงานกลุ่ม การสานเสื่อกระจูดตามขั้นตอน

สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

การใช้ภาษาต่างประเทศในการประกอบอาชีพ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษางานสานเสื่อกระจูด

3.2.2 เจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษางานสานเสื่อกระจูด

4. ระยะเวลาในการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รวม 30 ชั่วโมง ระยะเวลา 6 สัปดาห์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บริบทชุมชน หมายถึง สภาพแวดล้อมในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านพรุหลุมพี คือ ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอาชีพของคนในชุมชนซึ่งได้แก่ ทรัพยากรกระจูดและอาชีพการสานเสื่อกระจูด

2. ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง งานสานเสื่อกระจูดและวิทยากรในท้องถิ่นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญและมีความเชี่ยวชาญในการสานเสื่อกระจูด

3. กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การเรียนรู้ที่หลอมรวมเนื้อหา ตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างวิชาที่มีรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนภายใต้หัวข้อเรื่อง งานสานเสื่อกระจูดใช้เวลา 30 ชั่วโมง ซึ่งมี 5 ขั้นตอน 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นชื่นชมผลงานและการนำไปใช้

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน โรงเรียนบ้านพรุหลุมพี อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการในหัวข้อ งานสานเสื่อกระจูด

6. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระที่นำมาจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษางานสานเสื่อกระจูด ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

7. พฤติกรรมผู้เรียน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ตามกระบวนการการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้แก่ ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบในการทำงาน ความขยันและซื่อสัตย์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและมีวินัยในตนเอง

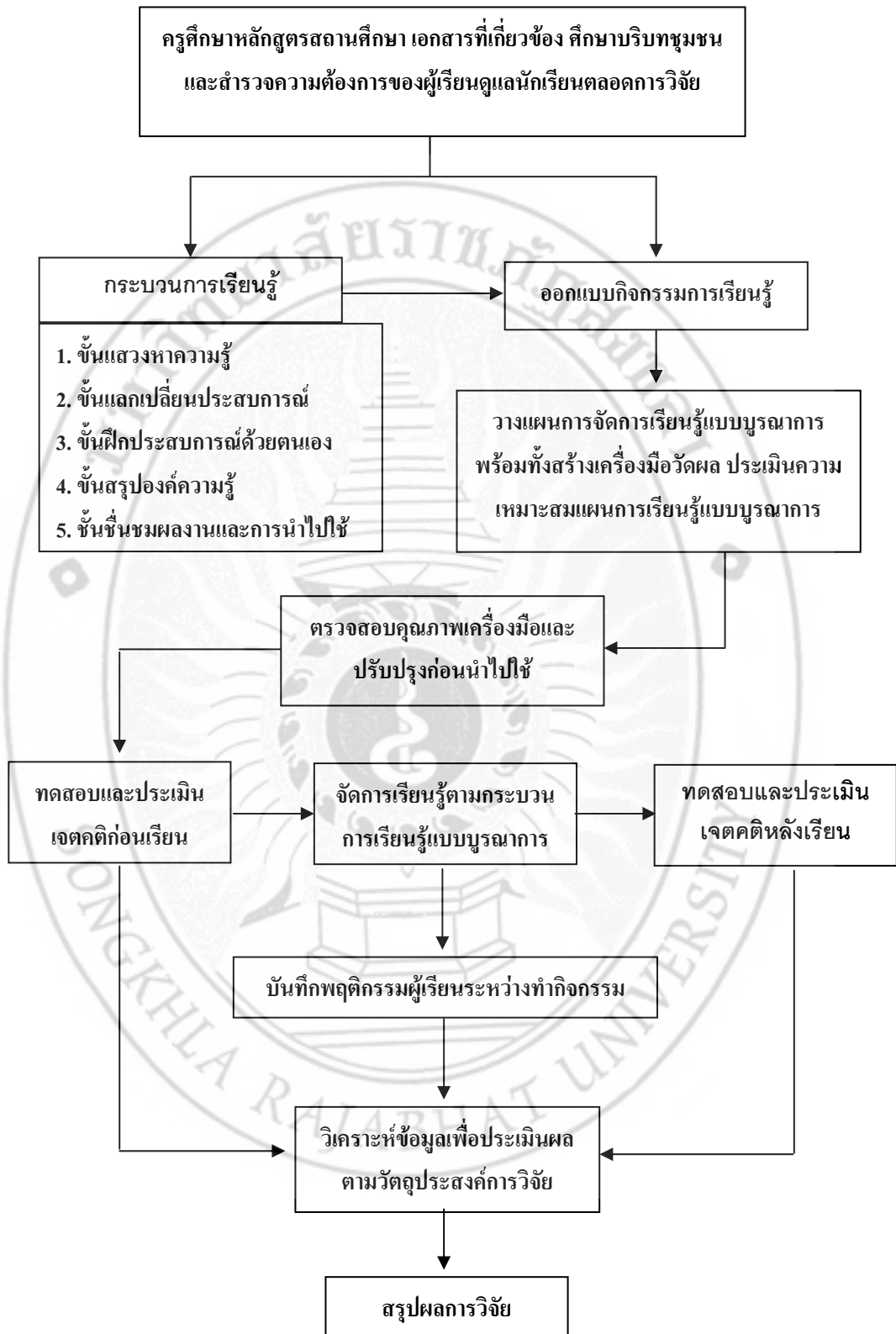
8. แบบสังเกตพฤติกรรม หมายถึง แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกมาขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการแต่ละขั้นตอน

9. เจตคติ หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษางานสวนเสือกระจัด

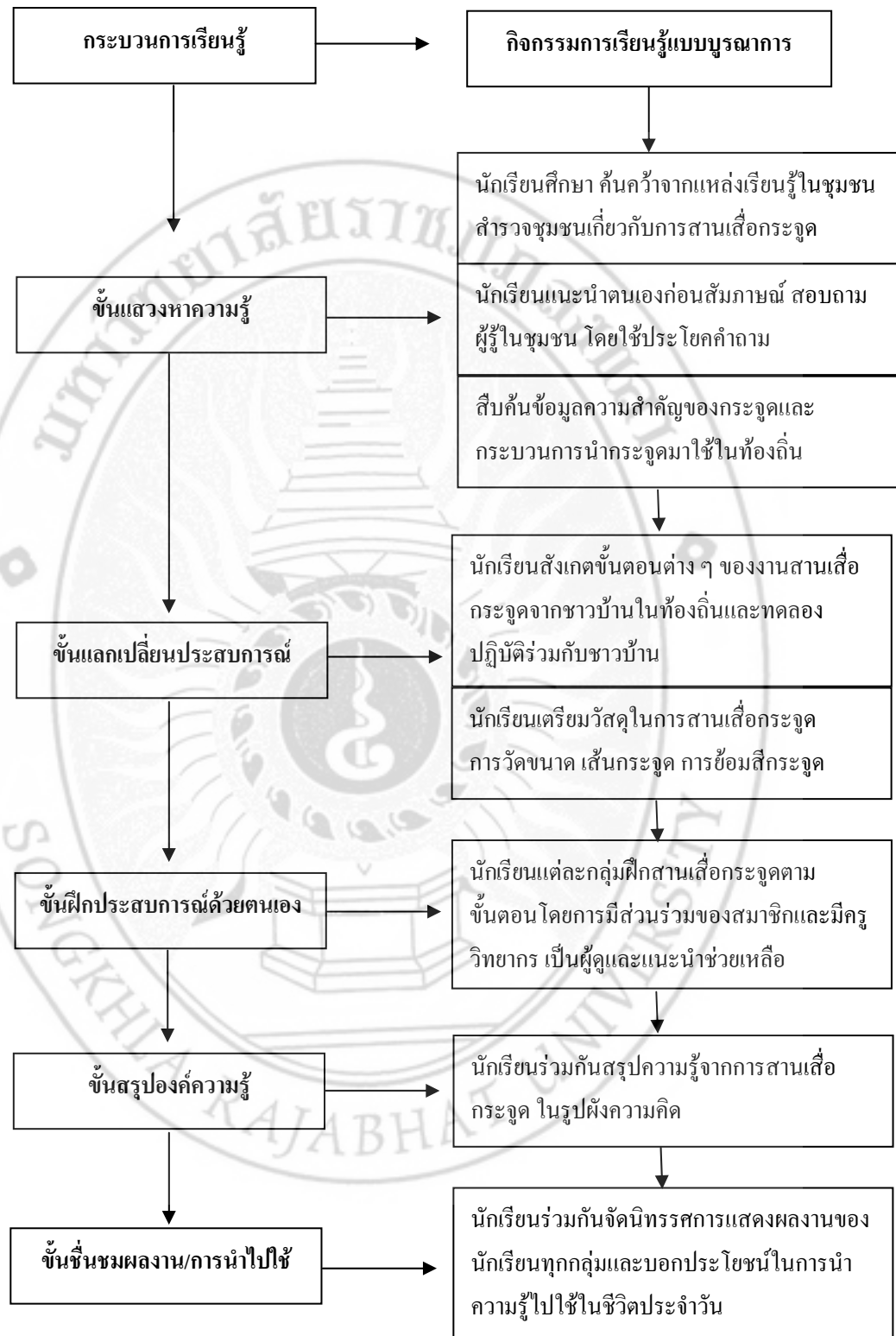
10. แบบวัดเจตคติ หมายถึง เครื่องมือวัดเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชนที่สามารถใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพและเป็นแบบอย่างให้กับครูคนอื่นและสถานศึกษาอื่น ๆ
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนาขึ้นและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน
3. นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับดี
4. เป็นแนวทางในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในโรงเรียน
5. เป็นแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทำให้ชุมชนมีความเข้าใจในระบบการจัดการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้มากขึ้นรวมทั้งผู้สอน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อการจัดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น



แผนภูมิที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย



แผนภูมิที่ 3 โมเดลกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง งานสานเสื่อกระจูด

